

PENSIONS

MYNDIGHETEN

Agenda

- Beskriva den allmänna pensionen översiktligt:
 - Inkomstpension (IP)
 - Premiépension (PP)
 - Garantipension (GARP)
 - Bostadstillägg (BT)

Grundskydd
- Riktålder
- Inkomstpensionstillägget

Allmän pension, anno 1994

- Avgiftsbestämt system – livsinkomstprincipen
- Fristående från statsbudgeten, finansiellt hållbart
- Allmän pensionsavgift 18,5% på 93 % av lönen, (7 % egenavgift) finansierar IP & PP
- Då systemet infördes betalade löntagare egenavgiften om 7 % själva. Sedan infördes skattereduktion motsvarande egenavgiften, detta sänkte pensionsavgiften relativt den disponibla inkomsten.
- I praktiken avgift 17,21% upp till 8,07 ibb.
- Pensionsgrundande inkomst >0,423 pbb (ca 19000kr/år)
- 16 % går till IP, 2,5 % till PP
- Årsredovisning, "Orange rapport"

2020-11-06

Inkomstpensionen översiktligt

- Premiebestämt PAYGO system.
- Som ett bankkonto: Avgiften bokförs på spararnas IP-konto, pengarna förräntas med inkomstindex/balansindex.
- Pengarna förs till AP-fonderna 1-4 där de buffras till utbetalning
- Vid pensionering: Pensionsbelopp = IP-kontovärde/deltal vid uttag
- IP indexeras årligen med följsamhetsindex =
= inkomst/balansindex – 1,6%

Delningstal IP

- Fastställs per födelseår, till det året t man fyller 65 år.
- Preliminära delningstal från 62 år – 64 år.
- Dödlighet från SCBs periodtabell t-6 – t-2. (Senast kända)
- Förskottsrenta 1,6% - bestämd av riksdagen.
- "Inga prognoser!" – objektiva fakta – ansågs viktigt vid systemets införande.
- Men längre observerad livslängd ger succesivt högre delningstal. Födda 1938 hade 15,56, födda 1955 16,99 vid 65 års ålder.

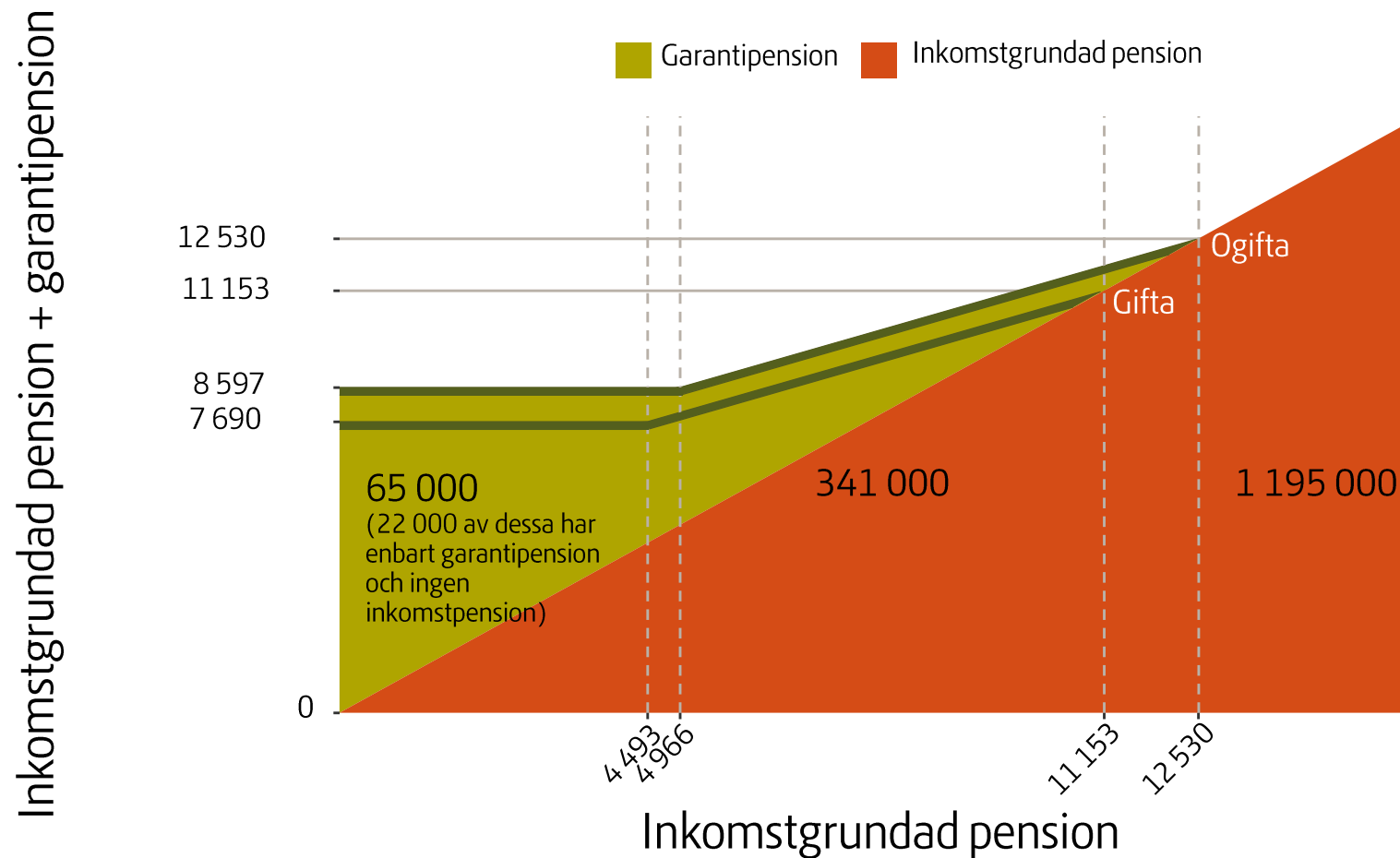
Premiepension (PP)

- Fondförsäkring
- Ej fasta delningstal
- Dödlighet bygger på SCB kohortdödlighet (-30,-40.-50 tal)
- Justerad med myndighetens egen erfarenhet (-10%)
- 22,9 år förväntad återstående livslängd vid 65
- Förskottsränta 1,75%
- Bygger på antaganden om avkastning på aktie och räntemarknad, samt fördelning aktier/ränta som pensionär
- Delningstal 18,69 för en 65 åring (16,99 i IP)

Garantipension (Garp)

- Garantipensionen är ett grundskydd för de med låg inkomstpension
- Finansieras av statsbudgeten, utanför pensionssystemet
- Max 8597 kr
- Rätt till Garp från 65 års ålder -> 66 år (riktålder)
- Bosättningstid 40 år för full garantipension
- Om man har rätt till Garp betalas den med automatik då man ansökt om pension.
- Garp räknas om med prisindex, har ökat långsammare än IP. Färre och färre pensionärer får Garp

Så fungerar garantipensionen 2020 års nivåer

184 000 födda 1937 eller tidigare med garantipension
varav 21 000 har enbart garantipension

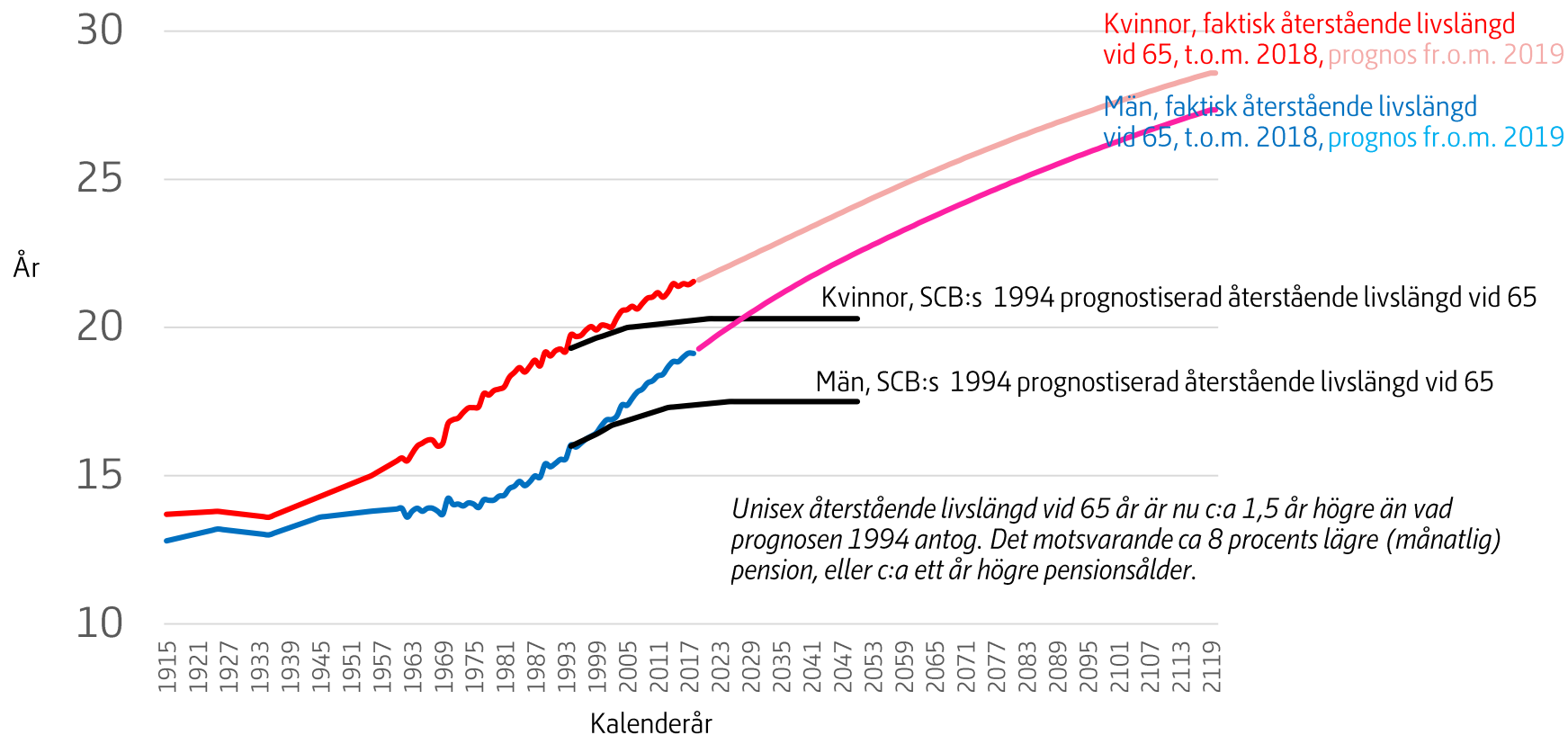
Bostadstillägg (BT)

- BT är en del av grundskyddet, ett bostadsbidrag för pensionärer
- Max 6540kr / månad
- Man måste ansöka för att få BT
- Hänsyn tas till en rad faktorer, t ex boendekostnad, civilstånd, familjens inkomster och förmögenhet.
- Medelbelopp 2844kr till de 287 000 som har BT

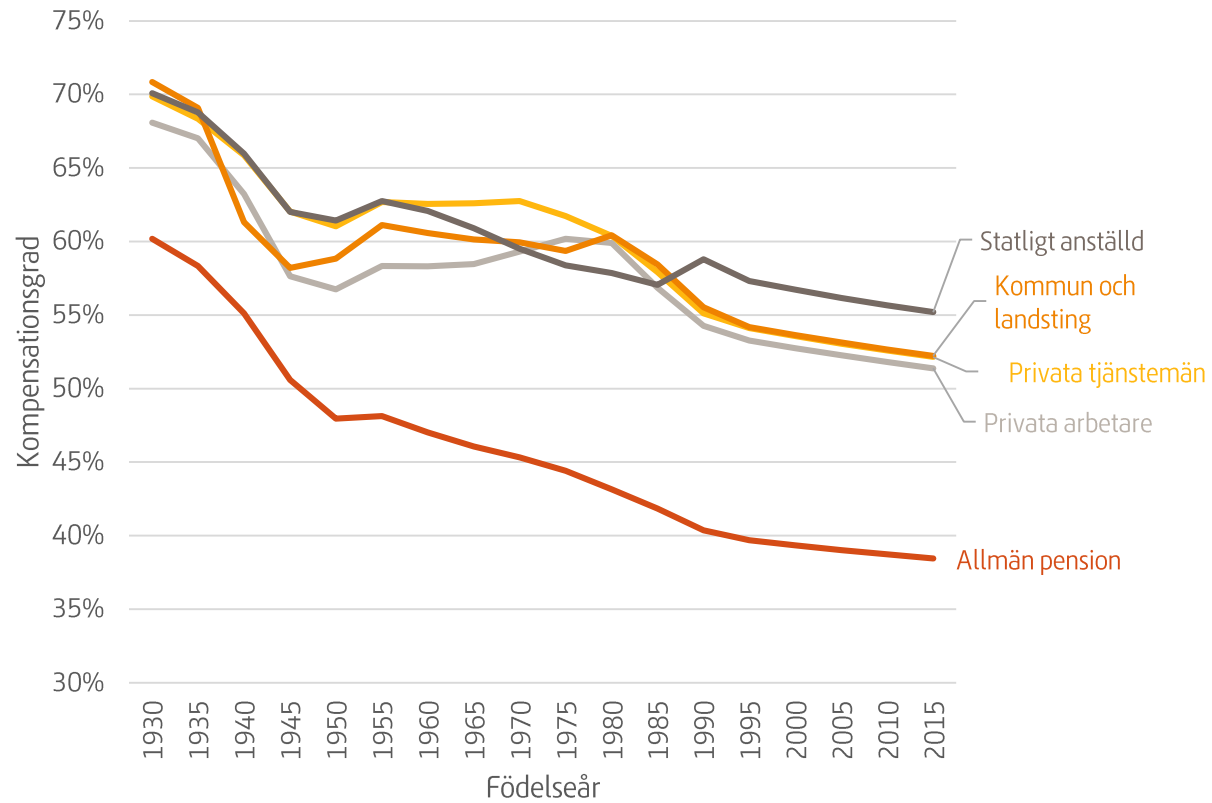
Riktålder – låg pension

- "Är pensionen låg ? – Jobba längre!"
- När systemet sjösattes tänkte man sig en viss kompensationsgrad vid oförändrad livslängd, men man var högst medveten om att längre livslängd skulle ge lägre pension (månadsbelopp).
- 65 som "pensionsålder" avskaffades. Normen att gå i pension vid 65 har dock varit väldigt stark.
- Åldern då rätt till a-kassa och sjukpenning upphör och rätt till garantipension inträder är 65 år, och det kan anses vara en defacto (statlig) pensionsålder.

Återstående livslängd vid 65 enligt SCB prognos 1994, och utfall

Pensionering vid 65

Riktålder

- Utgår från pensionsgruppens överenskommelse om "långsiktigt höjda och trygga pensioner" från 2017
- Åldern för tidigaste uttag höjd till 62 år 2020
- Riktålder införd i lagstiftningen som begrepp, nu 65 år.
- Liggande förslag riktålder:
 - 2023 riktåldern höjs till 66 år
 - 2026 riktåldern ges av formel = $65 + 2/3$ av livslängdsökningen från 1994 (blir då 67 år enligt prognos)
- Förslaget innebär också att koppla andra åldersgränser till riktåldern:
 - Tidigaste ålder = riktålder -3 år (4år idag)
 - Rätten till sjukersättning och a-kassa
 - Ålder för garantipension

Respektavstånd

- Respektavstånd är ett relativt nytt begrepp som används i politiska sammanhang. Begreppet är inte tydligt definierat.
- Det som menas med "respektavstånd" är skillnaden i pensionsinkomst mellan någon som arbetat (främst med normal lön) och någon som, oavsett anledning, inte arbetat eller sammantaget haft väldigt låga inkomster och i övrigt har sådana levnadsförhållanden att personen i fråga får fullt grundskydd i form av garantipension och bostadstillägg.

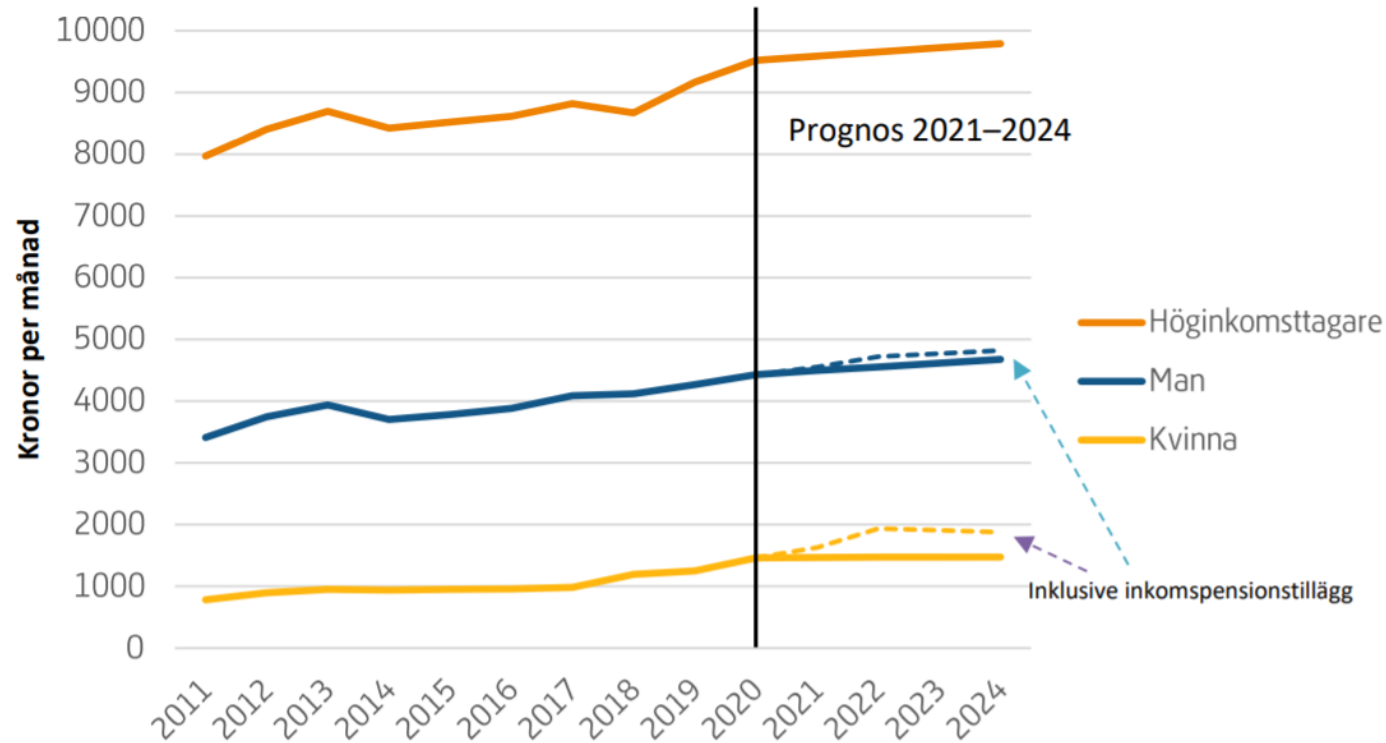
Pensionsinkomster och respektavstånd för fyra typfall 2020

	Pensionär med full garantipension	Kvinnlig pensionär med genomsnittlig inkomst	Manlig pensionär med genomsnittlig inkomst	Pensionär med hög allmän pension
Bruttoinkomst (AP + GARP + TJP + Privat pension)	8 597	15 088	22 447	29 790
Inkomstskatt	-1 047	-2 705	-4 930	-7 151
Bostadstillägg*	5 570	2 200	0	0
Disponibel inkomst	13 121	14 584	17 547	22 639
Respektavstånd	”norm”	1 463	4 426	9 518

Källa: Pensionsmyndighetens remissvar på regeringens förslag till inkomstpensionstillägg

*Bostadstillägget överstiger den antagna boendekostnaden som en följd av det s.k. konsumtionstillägget om 340 kronor per månad.

Respektavståndets utveckling för typfallens disponibla inkomster mellan 2011–2020 samt prognos 2021–2024

Frågan om respektavstånd

- Det så kallade respektavståndet är både "stort" och "litet", t.o.m. negativt samtidigt, beroende på hur man gör jämförelsen.
- 85 procent av pensionärerna har en hushållsekonomi som är sådan att de inte har rätt till bostadstillägg/äldreförsörjningsstöd.
- Det är när man jämför de pensioner som normala inkomsttagare får med maximalt grundskydd som det så kallade respektavståndet enligt vissa är lågt, ca 1500 kronor/månad.
- Respektavståndet har stadigt vuxit (då garp prisindexerats). Oklart varför det anses mer problematiskt nu än tidigare.
- Maximalt grundskydd får endast en mycket liten andel av pensionärerna
- Har man ett grundskydd och ett inkomstgrundat pensionssystem så kommer "respektavståndet" ALLTID att vara "litet" för en viss grupp pensionärer

Frågan om respektavstånd (fortsättning)

- Det finns i princip endast två sätt att helt lösa problemet: endera avskaffa grundskyddet eller det inkomstgrundade pensionssystemet.
- Det är problematiskt, försämrar kvalitén i debatten, att en och samma debattör inte sällan förespråkar högre grundskydd och högre "respektavstånd". (Det är förvisso möjligt att få om man höjer både skatter och avgifterna till pensionerna)
- Avsättningarna till det allmänna inkomstgrundade pensionssystemet och tjänstepensionerna är i dag drygt 22 procent för normala löner och i genomsnitt för alla löner är de 28 procent.
- Kostnaden för grundskyddet motsvarar 1-2 procent av lönerna.

Planen riktålder

- Utgå från pensionsgruppens överenskommelse om långsiktigt höjda och trygga pensioner från 2017
- Åldern för tidigaste uttag höjd till 62 år
- Införa en riktålder, kopplad till livslängdsutvecklingen
- 2023 riktålder 65->66
- Liggande förslag: från 2026 riktålder = $65 + \frac{2}{3}$ av livslängdsökningen från 1994
- Koppla andra åldersgränser till riktåldern:
 - Tidigaste ålder = riktålder -3 år (4år idag)
 - Rätten till sjukersättning och a-kassa
 - Ålder för garantipension

Inkomstpensionstillägg – vad är det ...

Fastställt beräkningsunderlag i kronor		Förmånsbelopp i kronor
Nedre gräns	Övre gräns	
108 000	109 999	300
110 000	111 999	900
112 000	113 999	1 500
114 000	115 999	2 100
116 000	117 999	2 700
118 000	119 999	3 300
120 000	121 999	3 900
122 000	123 999	4 500
124 000	125 999	5 100
126 000	127 999	5 700
128 000	129 999	6 300
130 000	131 999	6 900
132 000	167 999	7 200
168 000	170 999	6 900
171 000	173 999	6 300
174 000	176 999	5 700
177 000	179 999	5 100
180 000	182 999	4 500
183 000	185 999	3 900
186 000	188 999	3 300
189 000	191 999	2 700
192 000	194 999	2 100
195 000	197 999	1 500
198 000	200 999	900
201 000	203 999	300

En extra pension till de som tjänat "lagom mycket" och som pensionsgruppen nu beslutat ska få upp till 600 kr mer.

Hur många får inkomstpensionstillägg

Tabell 5.1 Antal och andel berörda av samtliga äldre än 65 år, 2021

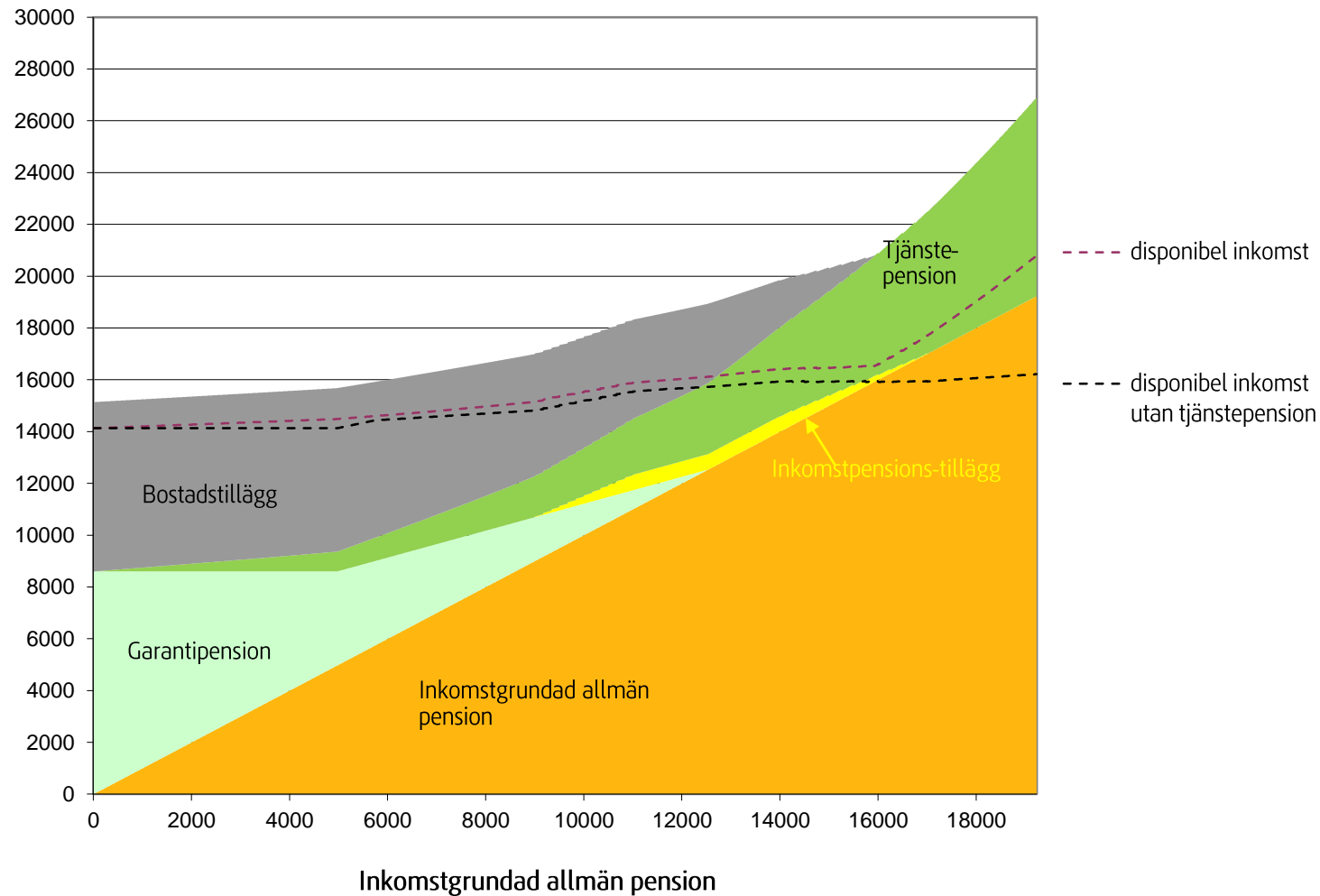
	Oförändrad disponibel inkomst	Ökad disponibel inkomst	Samtliga
Kvinnor	438 000	683 000 (61 %)	1 121 000
Män	508 000	477 000 (48 %)	985 000
Samtliga	946 000	1 160 000 (55 %)	2 106 000

Källa: Egna beräkningar i FASIT, prognos 2021

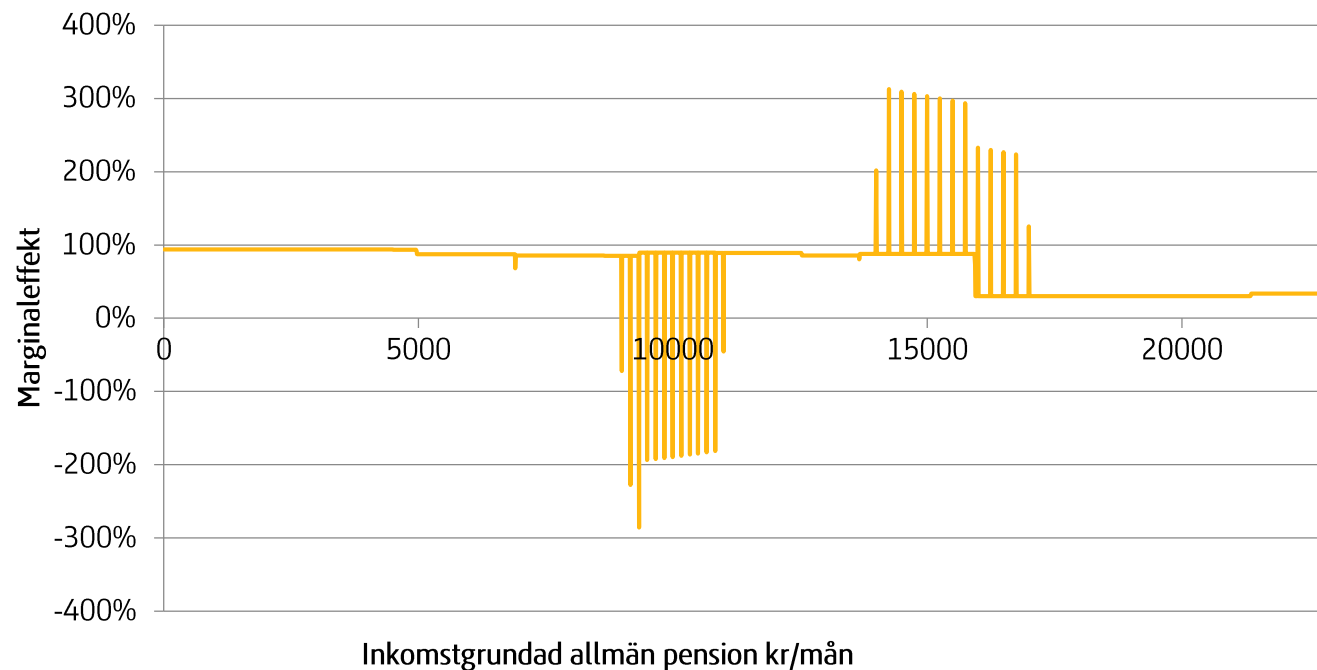
Pensionsinkomster för en ensamboende pensionär född 1938 eller senare med låg förmögenhet

Tjänstepension, bidrag och inkomstskatt är inkluderade

Summa pension

Existerande och de nya marginaleffekter inkomstpensionstillägget orsakar*

* Exempel med bostadstillägg (BT), för ogift pensionär födda 1938 eller senare med låg förmögenhet 2021, effekter av tjänstepension och inkomstskatt är inkluderade.

Kritik mot inkomstpensionstillägget (IPT)

- Inkomstpensionstillägget kan sägas bryta mot flera av principerna i pensionssystemet:
 - Det följer inte livsinkomstprincipen, (högre inbetald avgift - högre förmån)
 - Det är finansierat direkt ur statsbudgeten, pensionen styrs då direkt av politikerna och inte av systemet.
 - Höga marginaleffekter i vissa inkomstlägen, ej lönsamt att arbeta mer/längre för relativt stora grupper, samtidigt som pensionsgruppen har uttryckt ambitionen att vi ska arbeta längre.